

Revisió i actualització dels territoris de còlit negre (*Oenanthe leucura*) al Parc del Garraf

Vittorio Pedrocchi¹, Rodrigo del Amo² & Josep Calaf²

¹ Institut Català d'Ornitologia

² Oficina Tècnica de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona

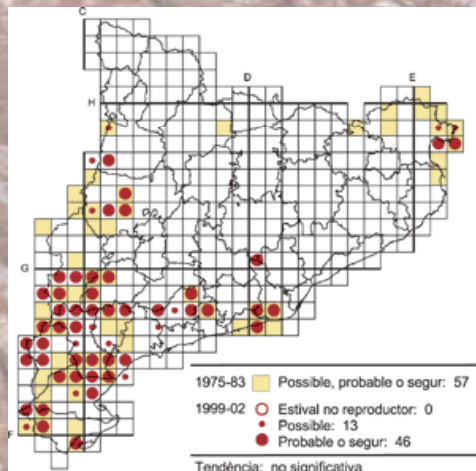

Institut Català d'Ornitologia

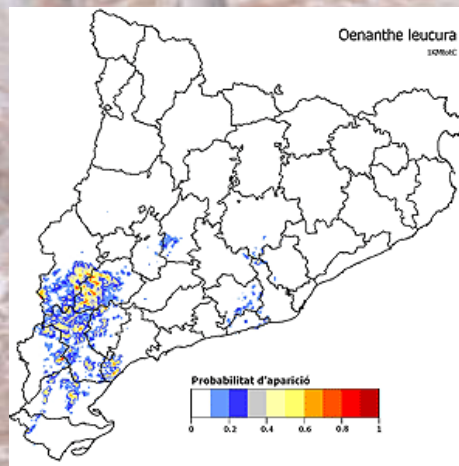
VIII Trobada d'Estudiosos del Garraf i Olèrdola - 20 novembre 2018

Grau d'amenaça del còlit negre

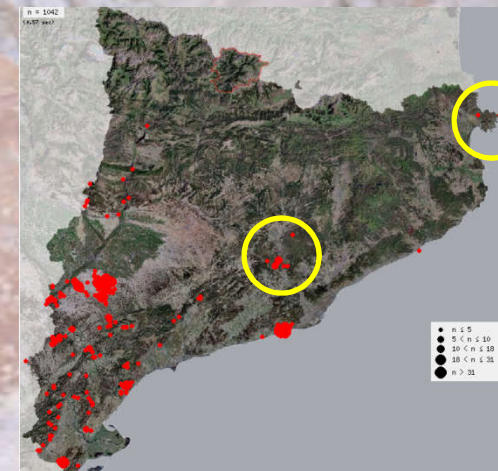
- Atles 1999-2002 (Estrada et al. 2005) es considera proper a l'amenaça (NT)
- Projecte de llei 2010 (no aprovat) de fauna amenaçada de Catalunya passa a Vulnerable (**VU**)
- Estat de Conservació ocells de Catalunya (Herrando & Antón 2013): **VU**
- UICN a escala Europea (2015): **VU**
- A Catalunya es troba en clara davallada

Distribució Catalunya segons atles dels ocells nidificants 1999-2002
Quadrícula groga: 1975-83
Punts vermells: 1999-2002
(Estrada et al. 2005)

Àrea atlas ocells hivernants (2006-2009)
(extingit a Girona)
Herrando et al. (2011)

Dades a www.ornitho.cat l'octubre de 2018

Antecedents al Garraf

- 1950-1980: **Estès per tot el Massís** (també interior: Montau, Agulles, Eramprunyà)
- 1998: només 5 parelles en hàbitats naturals, la resta en pedreres (Santaeufèmia 2000)
- 2011: només 1 parella en pedrera antiga d'estil natural i costanera
- 2012: **Extint en ambients naturals**, només sobreviu en pedreres

Hàbitat:

- Terrenys quasi desèrtics, rocosos, terrosos o sorrencs, amb molt poca vegetació: cingleres, tarteres i rocams, rambles àrides, turons estèpics
- Fa el niu en cavitats (a la roca i construccions en pedra seca...)
- Present tot l'any (sedentari), niuades abril-juliol

Revisió i actualització dels territoris al Garraf

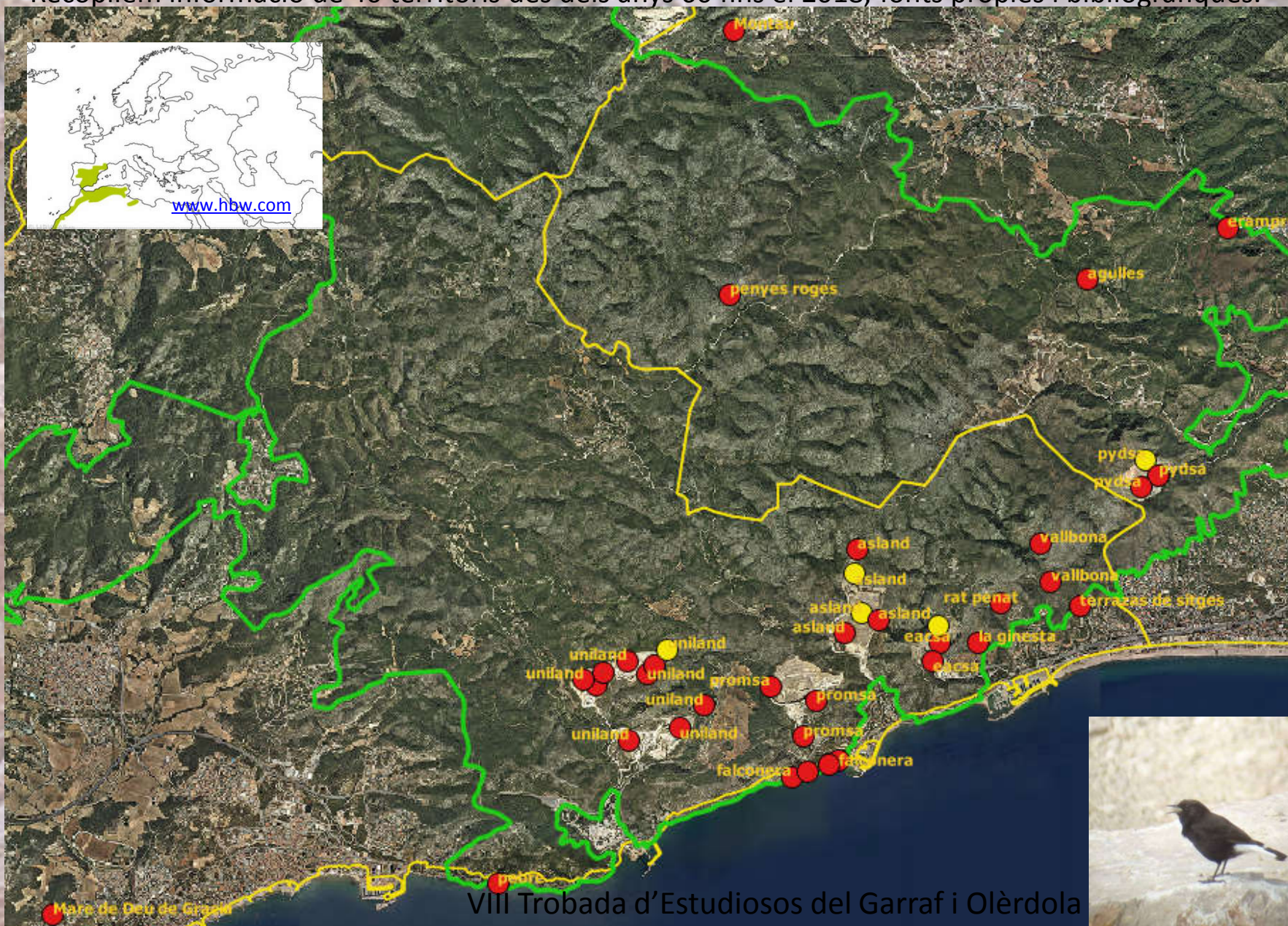
- Articles antics de Pere Mestre
- Articles antics a la revista Ardeola
- Informes tècnics no publicats (Santaeufèmia 1997, del Amo 2010)
- Base de dades dels guardes del Parc del Garraf de la Diputació de Barcelona
- Articles publicats (Santaeufèmia 2000, Noguera et al. 2014)
- Censos efectuats per nosaltres els anys 2016, 2017 i 2018 (primícia)
- Buidat de bases de dades com www.ornitho.cat

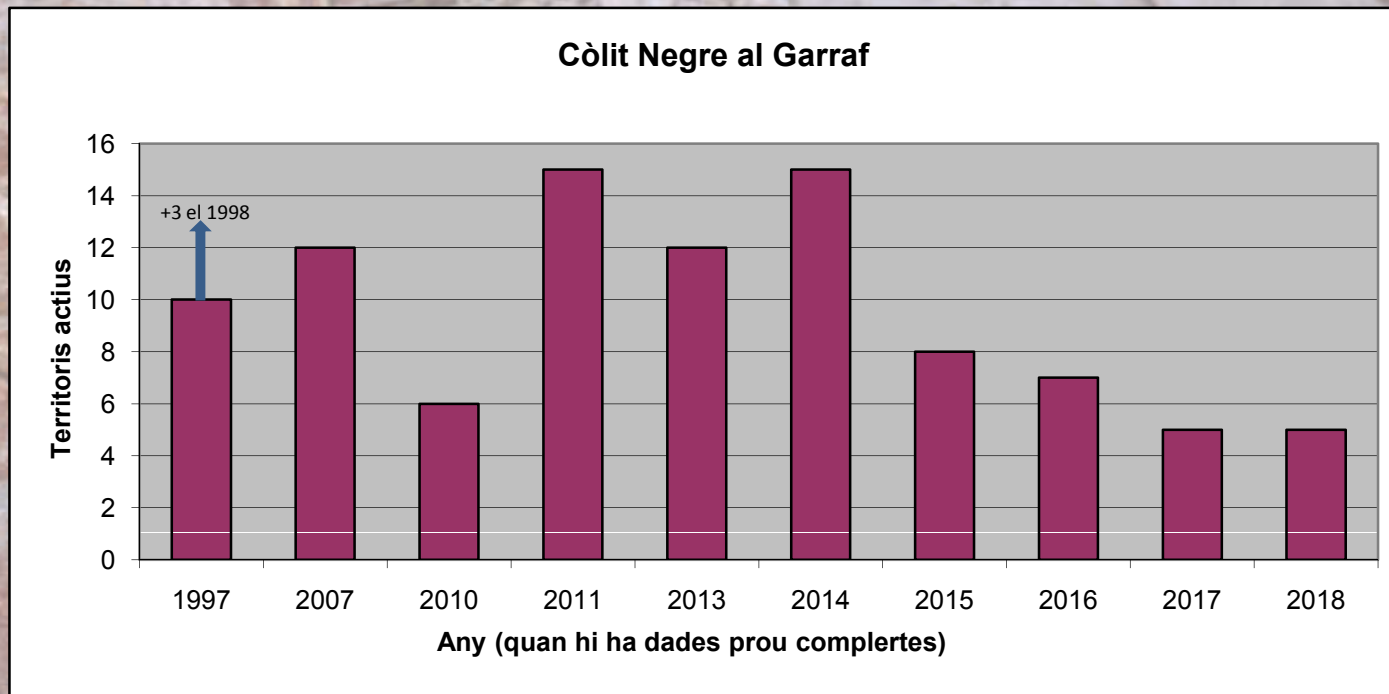
Còlit negre (*Oenanthe leucura*) (Font: internet i C. Albert a www.ornitho.cat)

Territoris al Parc del Garraf i rodalies

- Recopilem informació de 40 territoris des dels anys 60 fins el 2018, fonts pròpies i bibliogràfiques.

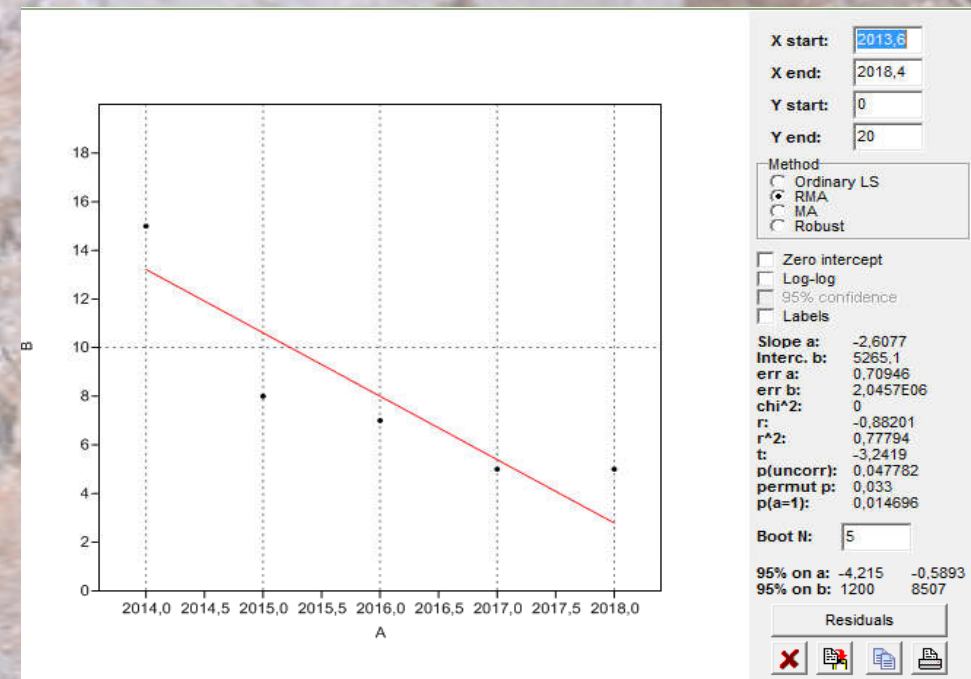
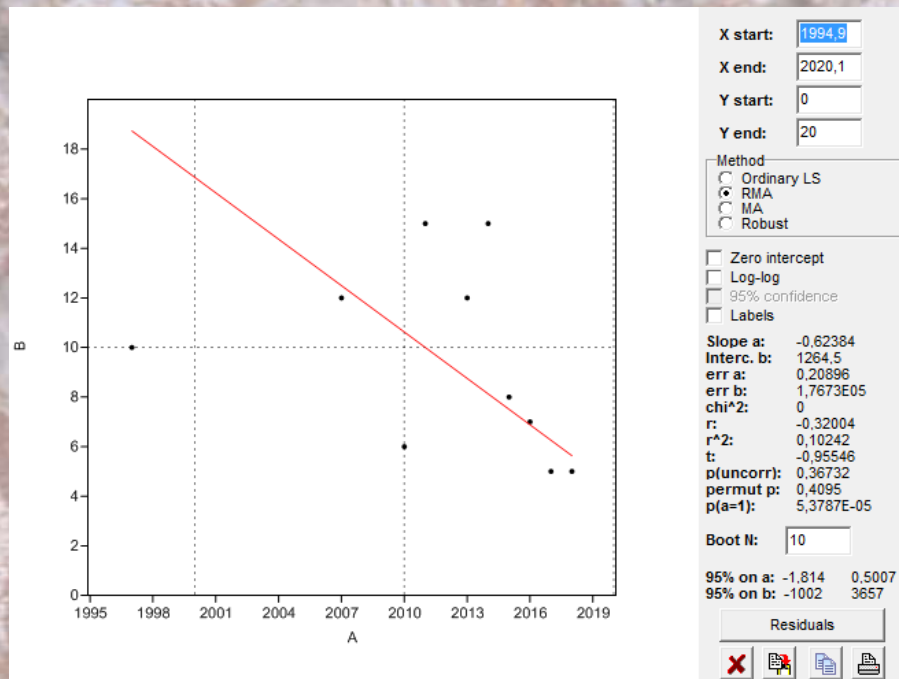

Evolució poblacional

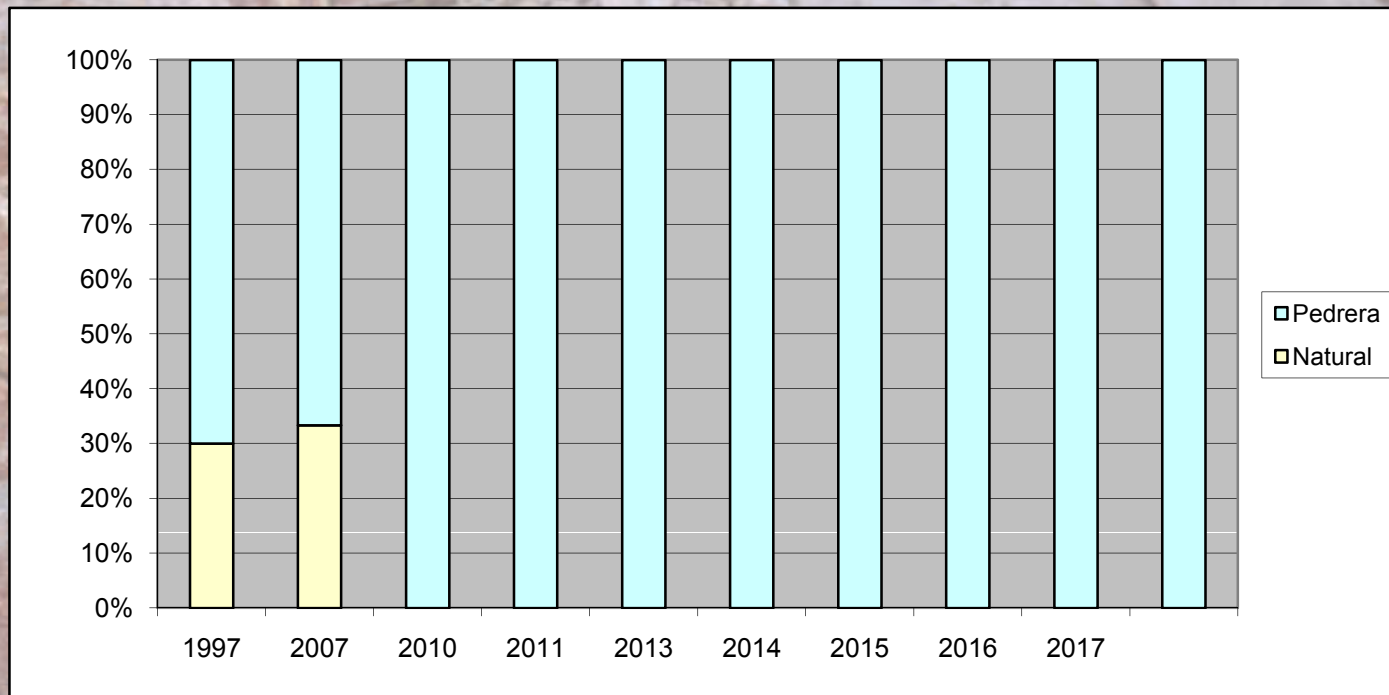
- Definim un territori per parelles, famílies o un adult aparentment solitari
- Només els anys que hi ha dades complertes o bastant exhaustives
- Període més o menys estable entre els anys 1997 i 2014
- Davallada entre 2014 i l'actualitat ($r=-0,88$; $p<0,05$; $R^2=0,78$)

Davallada de territoris entre 2014-2018

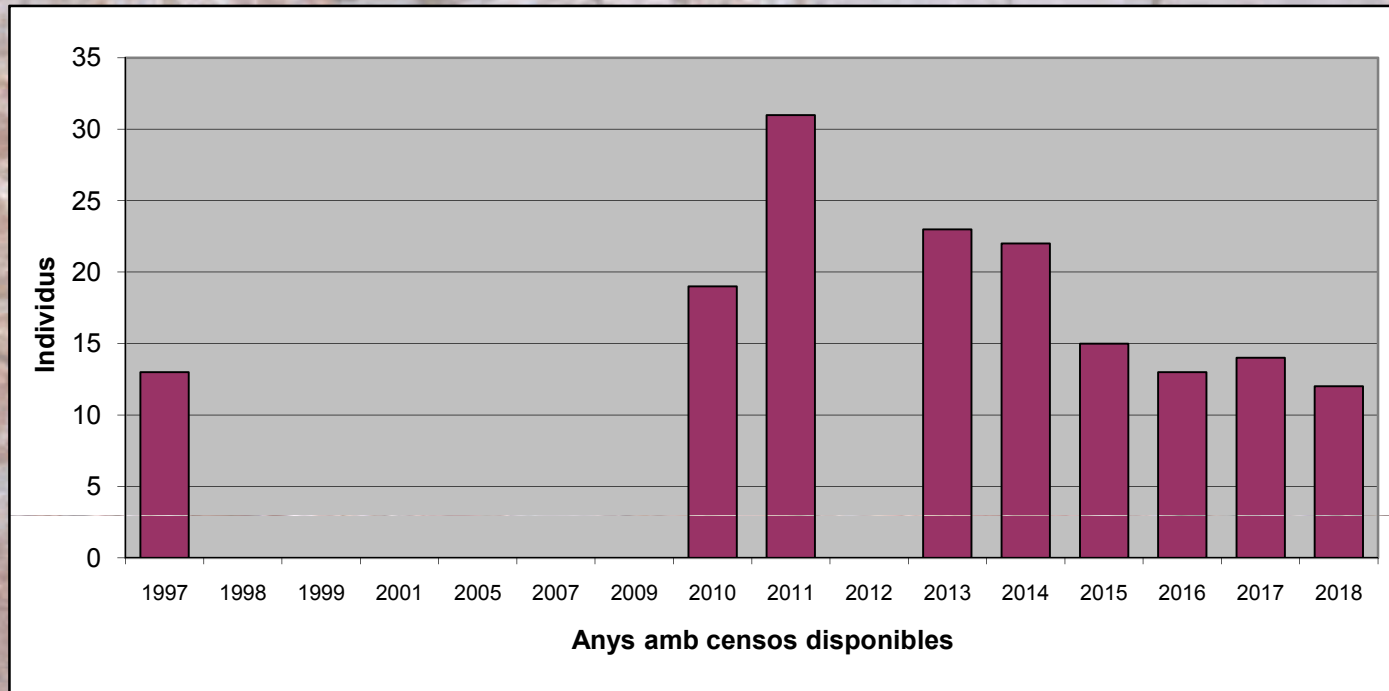
- Davallada estadísticament no significativa entre 1997 i 2018 ($r=-0,32$; $p=0,387$; $R^2=0,10$)
- Davallada significativa entre 2014 i l'actualitat ($r=-0,88$; $p<0,05$; $R^2=0,78$)
- Es va atribuir a anys molt secs (hivern i primavera), que van afectar a la producció vegetal i a la producció d'insectes
- El tancament de la vegetació en ambients naturals ha fet que els còlits es restringeixin a les pedreres (els incendis són favorables per aquesta espècie)

Territoris en pedreres vs. ambients naturals

- Des del 2008 tots els territoris es troben en pedreres
- El territori marí de la Falconera, malgrat Santaefemia (2000) i Noguera et al. (2014) el consideren natural, en realitat és una antiga pedrera abandonada; es va mantenir fins l'any 2011

Evolució del nombre d'individus

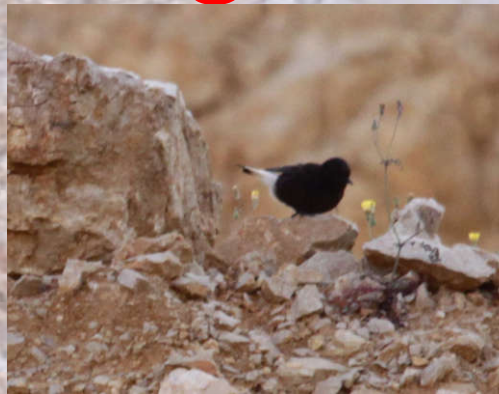

- Resultats no exhaustius, però importants perquè aporten dades sobre el volum mínim de la població del Garraf (màxim 31 exemplars el 2011)
- Inclou només anys amb censos complerts
- Heterogeneïtat de les dades: es compten adults i juvenils, però no totes les dades dels diferents territoris són de l'època amb joves
- Entre 2010 i 2018 davallada significativa del num. d'individus ($r=-0,79$; $p<0,05$)

Conclusions

- El còlit negre és una espècie protegida considerada com amenaçada (VU)
- A Catalunya està en clara davallada i ha desaparegut al nord-est del Parc del Garraf i d'altres nuclis propers de l'oest del massís (Montmell, La Riba)
- Hem recollit informació de 40 territoris registrats des dels anys 60 fins el 2018, a partir de fonts pròpies i bibliogràfiques
- Al Parc del Garraf, després d'un període més o menys estable fins el 2014, s'aprecia una davallada fins assolir els 5 territoris de l'any 2018
- Des de l'any 2008 totes les parelles es troben a zones antropitzades i la majoria es troben a l'interior de pedreres actives
- Per evitar que continuï el descens poblacional es recomana afavorir la presència d'espais oberts i augmentar l'hàbitat òptim per a l'espècie, efectuant gestió sobre la vegetació i cremes prescrites, així com modificar les restauracions de les pedreres
- Cal efectuar una revisió acurada dels 40 territoris per millorar els coneixements actuals

Moltes gràcies!!!

AGRAÏMENTS:

A tothom que ha publicat dades o ha fet informes tècnics sobre el còlit negre del Garraf; a Xavier Santaefemia, Marc Noguera, Xavier Aute, Xavier Parellada, Joan Pous, a la Diputació de Barcelona i els companys guardes del Parcs, a la gent que penja les seves dades a Ornitho.cat, a Luis Da Silva (Universitat de Coïmbra), als directius de les pedreres que ens han deixat entrar a fer censos de còlit negre (Grup Cementos Portland Valderrivas, Asland, Promsa...), etc.

